

LATINŠČINA-OSNOVNO

ČASI

SEDANJIK

-re

1. ali A

canto

2. ali E

debeo

3. ali MEŠANA

e

k

-i- 2-5

-u- 6

-e- ned.

v

-i- 1-6

-u- 6

-e- ned

facere, faci, faciunt

imp.

2 scribe! re θ

5 scribite! ere +i+te

4. ali I

-u- 6

obrazila:

o,s,t

mus,tis,nt

inf: -----re

imp: θ!, te!

BITI

sum,es,est

sumus,estis,sunt

esse,es!,este!

PERFEKTOVE IN SUPINOVE OSNOVE

perfektova osnova

zelo različne, perfekt=dovršeni pretekli čas

1 in 4 - **prezentova osnova+ -v-** (voca**v**-, audi**v**-)

2 - **prezentova osnova+ -u-** (e) (hab**u**-, deb**u**-)

3- nepravilne obl.

supinova osnova

različne, končujejo na **-s** ali **-t**, supin=namenilnik

1 in 4 - **prezentova osnova+ -t-** (vocat-, audit-)

2 - **prezentova osnova+ -it-** (e) (habit-, debit-)

supinovo obrazilo je **-um** (voca**um** – poklicat)

PERFEKT

dovršen pretekli čas

prezentova osnova + v/u + obrazila

obrazila:

i, isti, it

imus, istis, erunt

biti: **fu+**

fui, fuisti, fuit

fuimus, fuistis, fuerunt

NEPRAVILCI PERFEKT IN SUPIN

1. konjugacija

do, dedi, datum – dam

veto, vetui, vetitum – prepovem

2. konjugacija

audeo, ausus, sum – drznem si, upam si

deleo, deleui, deletum – rušim, porušim, uničim

doceo, docui, doctum – učim, poučujem

fleo, fleui, fletum – jokam

impleo impleui, impletum – napolnim

maneo, mansi, mansum – ostanem

moveo, movi, motum – premikam, gibljem

respondeo, respondi, responsum – odgovorim

video, vidi, visum – vidim

3. konjugacija

accipio, accipi, acceptum – sprejmem, prejmem

adduco, adduxi, adductum – pripeljem, privedem

bibo, bibi, potum – pijem

cano, cecini, cantatum – pojem

capio, cepi, captum – vzamem, ujamem

claudio, clausi, clausum – zaprem

colo, colui, cultum – gojim, obdelujem, spoštujem

condo, condidi, conditum – ustanovim

curro, cucurri, cursum – tečem

descendo, descendi, descensum – dol stopim, sestopim

dico, dixi, dictum – rečem, pravim

disco, didici, / - učim se

divido, dividi, divisum – delim

duco, duxi, ductum – vodim, peljem

facio, feci, factum – delam, naredim, storim
fugio, fugi, fugiturus, bežim, izogibljem se
incipio, incepti, inceptum – začnem
intellego, intellexi, intellectum – uvidim, razumem, spoznam
lego, legi, lectum – berem, nabiram
metuo, metui, / - bojim se
neglego, neglexi, neglectum – zanemarjam
nosco, novi, notum – spoznam
parco, peperi, temperatum – prizanašam
peto, petivi, petitum – skuša, doseči, napadem, zahtevam, iščem, hrepenim
promitto, promisi, promissum – obljubim
rapio, rapui, raptum – grabim, ugrabim
rego, rexi, rectum – vodim, vladam
relinquo, relinqui, relictum – zapustim
scribo, scripsi, scriptum – pišem
solvo, solvi, solutum – razvežem, raztopim, plačam
statuo, statui, statutum – postavim, sklenem
verto, verti, versum – vrtim, obračam
vinco, vici, victum – premagam, zmagam
vivo, vixi, victurus - živim

4. konjugacija

aperio, aperui, apertum – odprem
convenio, conveni, conventum – snidem se
pervenio, perveni, perventum – dospem, pridem
sentio, sensi, sensum – čutim, mislim
venio, veni, ventum – pridem

IMPERFEKT

nedovršni pretekli čas - dalj časa, še traja
prezentova osnova+ **ba**+ končnice kot v prezentu (m,s,t mus, tis, nt)

narrabam

*glagolom 3. in 4. konj. se med se med osnovo in pripono ba urine še dolg vezni vokal **-e**

scribebam

biti: **era+**

eram, eras, erat
eramus, eratis, erant

DEKLINACIJE

1. ali A

-A ž.

a ae ae am a a
ae arum is as ae is

2. ali O

-US m.

us i o um e o
i orum is os i is

-UM sr.

um i o um um o
a orum is a a is

-ER m. (zgubijo ali obdržijo -e)

er i o um er o
i orum is os i is

N.B. osebna imena na **-aius**, **-eius** ter **filius** in **meus** imajo V.sg. na **-i** ne **-e**! (Gaius – Gai!)

3. ali mešana

m,f

s/-, is, i, em, i/e
es, ium/um, ibus, es, ibus

n

s/-, is, i, s/-, i/e
ia/a, ium/um, ibus, ia/a, ibus

N.B.

vis, /, /, vim, vi
vires, virum, viribus, vires, viribus

1 razred enakozložnic

n. e, al, ar
i, ia, ium
e- Tergeste

2 razred enakozložnic

f. is, es, er
e, ium
im i um – Neapolis, Tiberis

1 razred neenakozložnic

m. l,r,n,s
e, um, a
f. - do, go, io
n. – men, us, ur

2 razred neenakozložnic

f. c,g,d,t,b,p
e, um, a
2 kon. – ium (urbium, montium, dentium)

-m

hiem, hiemis, f. – zima

-v

nix, nivis, f. – sneg

bos, bovis, m./f. – govedo, tele

ZAIMKI

Zaimki se morajo s samostalnikom ujemati v: SPOLU, SKLONU in ŠTEVILU

nič V

osebni (1,2,4,5)

ego mei mihi me cum me/mecum

tu tui tibi te cum te/ tecum

nos **nostri/nostrum** (izmed nas) nobis nos, cum nobis/nobiscum

vos **vestri/vestrum** (izmed vas) vobis vos cum vobis/vobiscum

za 3 in 6 se rabijo obl. kazalnega z. **is/ ea/ id**

povratno osebni (3,6) (umivaš koga ali kaj? – Lavo me)

/ sui sibi se cum se/secum – **sebe, sebi, sebe, s seboj**

za 1,2,4,5 se rabijo os. zaimki

svojilni (1,2,4,5)

meus, mea, meum

tuua, tua, tuum

noster, nostra, nostrum

vester, vestra, vestrum

za 3 in 6 se rabijo obl. kazalnega z. **eius** (3) , **eorum** (m,n) (6), **earum** (f) (6)

povratno svojilni (3,6) (čigava je knjiga?)

suus, sua, suum

za 1,2,4,5 se rabijo os. zaimki

VPRAŠALNI ZAIMEK QUIS? QUID?

le sg.

N **QUIS QUID**

G **QUIUS**

D **QUI**

A **QUEM QUID**

Abl. (predlog) **QUO**

DRUGO:

POSAMOSTALJENI PRIDEVNIKI

m. v pl. – vrsta ljudi

boni (dobri ljudje)

stulti (neumneži)

divites (bogataši)

mali (slabi ljudje)

n. v sg. – abstraktni pojmi

n. v. pl. konkretne stvari

bonum (dobro, krepost, dobrota)

bona (dobra dejanja, dobrine, premoženje)

honestum (pošteno, častno)

honesti (poštena, častna dejanja)

malum (zlo)

falsum (laž)

PREVAJANJE:

os-N.

predmet – A,D,abl

incola bonus

sam+prid+gl

esse –N

cuius - G

na koga ali kaj se nanaša zaimsek – v skladu s tem

KAJ SE VEŽE S ČIM:

abl.

cum

de

e/ex

pro

sine

gaudeo

A.

metuo

ad

per

ante

inter

contra

propter

post

in

-kje

-kam